

Og man er ikke alene kommen med disse gode Raad, men man har virkelig ogsaa gjort noget for at opløse os nærmere derom. Man har givet os en Højskolelov, hvorved man hjælper unge Landbrugere til at komme hen og blive oplyste, man har lavet os et Landbrugsuniversitet, hvor man opdrager Blovstuderter efter en større Maalestet, man har givet os Konsulenter, som for en god Betaling ere rejste omkring i Landet for at lære os, hvorledes vi skulle blive dygtigere og spare. Man har i det hele taget givet os en Del af disse Ting, og jeg siger, at det alt sammen i og for sig er godt nok. Det er ikke Meningen, at jeg vil sige, at det ikke duer. Men der er en Fejl ved det, og det er den, at vi have faaet det for vore egne Benge, og det er et Spørgsmaal, om vi ikke i visse Tilfælde hellere maatte have sparet vore Benge og saa indværet de gode Raad. I hvert Fald er der en fattigt, positiv Forskel paa den Maade, hvorpaa man driver Agrarpolitik her i Landet, og i Udlandet — det tillader jeg mig at gøre det ærede Medlem for Njøbenhavns Ake Valgtreds opmærksom paa. Endelig syntes det ærede Medlem at være bange for, at Landbrugerne skulde begaa den store Fejltagelse, at de skulde forlange en Fordel for sig selv, altsaa for Landbrugerne personligt, men derimod ikke for Landbruget. Det ærede Medlem skelnede mellem Landbrugerne og Landbruget, og han var bange for, at Agrarerne ikke skulde skelne tilstrækkeligt derimellem. Jeg kan godt forstaa det ærede Medlems Tanke, han er bange for, at Agrarerne skulde faa en eller anden Fordel, at de saa skulde løbe deres Vej fra Landbruget, og saa skulde Landbruget have det lige daarligt. Jeg tror imidlertid ikke, at det ærede Medlem behøver at nære Frygt i saa Henseende. Jeg tror nok, at Landbrugerne ere saa temmeligt bundne til deres Ejendomme i Øjeblikket, saa de løbe ikke saa let derfra, og jeg kan overhovedet ikke forstaa, at man kan komme til at skelne saaledes, og det er da vist ogsaa heldigvis meget sjældent, at man hører en saadan Udtalelse som den, at der maa skelnes mellem Landbrugerne og Landbruget, at Landbruget tager i og for sig ikke nogen Skade. Fordi Landbrugere rende fra deres Gaarde, kan Landbruget befindes sig lige godt. Til det ærede Medlem for Ribe (Buss) har jeg for Resten ikke stort at sige. Jeg indrømmer, at der kunde være en Del sandt i det, som blev sagt fra hans Side, men man kan jo ganske vist sige en Sandhed paa forskellige Maader, og jeg tror nu absolut ikke, hvis det ærede Medlem da vil Agrarerne noget godt, hvad han jo synes at ville, at det var nogen særlig

heldig Maade, det ærede Medlem udtalte sig paa, i alt Fald over for andre, som man kunde vente ogsaa vilde støtte denne Bevægelse. Jeg skal kun citere en enkelt Udtalelse af det ærede Medlem. Naar det ærede Medlem efter at have omtalt den saakaldte Smørrig og derved, hvad jeg finder uheldigt, forsøgt paa at rippe op i gamle Stridigheder, som muligt kunde komme til at stade et frugtbart Samarbejde, siger: Nu kan det virkelig ikke hjælpe, at de Herrer ville komme og være med, for De vilde ikke være med den Gang — saa vil jeg sige: Jo, det kan hjælpe rigtig godt; fordi de muligvis vare uenige med det ærede Medlem den Gang, derfor er der ikke det mindste i Vejen for, at de kunne være enige med ham nu, og jeg ser ikke nogen Grund til at vrage nogen som helst Hjælp, hvor den saa kommer fra, og det er jeg netop bange for, at det ærede Medlem muligvis kan komme til at bidrage til efter den Maade, han tager Sagen paa. Jeg tvivler ikke paa det ærede Medlems udmærkede Vilje, men jeg tror ikke, at det gavner Sagen stort. Undskyld, jeg har maaste taget dette vel langt. Ja, der er forskellige Udtalelser, jeg skulde have fat paa, men jeg er bange for, at det vil tage for lang Tid, inden jeg kommer ind paa det, som jeg egentlig vilde sige.

Naar vi tænke os tilbage til den Tid, som gik forud for den storpolitiske Kamp, som vi nu i en Arrække have ført herhjemme, ville vi let opdage, at det, som var Grunden til Kampen, var ikke fra nogen af Siderne den blotte Magtbrynde, det var ikke fra nogen af Siderne blot Ønsket om enten at bevare eller at udvide sin Magtstilling for Magtens egen Skyld. Det var sikkert nok, i alt Fald for det store Flertals Bedkommende, meget mere Ønsket om gennem Magten at kunne udrette det mest mulige og det bedst mulige til Nytte for Fædrelandet. Det gik imidlertid her som saa ofte; efterhaanden som Kampen blev hidstgere, glemte man øjensynlig det fjernere Maal for det nærmere. Man glemte Kampens Maal for Kampen selv, Kampen kom mere og mere til at dreje sig om det blotte Magtspørgsmaal, medens Spørgsmaalet om, hvad Magten skulde bruges til, øjensynlig skreves i Glemmebogen. Spørgsmaalet om, hvem der skulde regere, som i Forgrunden, medens Spørgsmaalet om, hvordan der skulde regeres, egentlig blev studt til Side. Det er ret naturligt, at under saadanne Forhold maatte vor Politik blive, som man med et bevinget Ord har sagt, en Politik „paa bedste Bestub“, en Politik, hvor det blev Hovedsagen gensidig at tilføje hinanden de størst mulige Nederlag, og hvor man tog